

Dozorová činnost

1 Úvod

Přezkoumání hospodaření územních celků upravuje zákon č. 420/2004 Sb., o přezkoumávání hospodaření územních samosprávných celků a dobrovolných svazků obcí (dále jen zákon č. 420/2004 Sb.).

Povinnost dát si přezkoumat své hospodaření za uplynulý kalendářní rok nezávislým kontrolním subjektem je územním celkům uložena v § 17 zákona č. 250/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů. Zpráva o výsledku přezkoumání hospodaření je součástí závěrečného účtu, který podle zákona č. 128/2000 Sb., o obcích, zákona č. 129/2000 Sb., o krajích a zákona č. 131/2000 Sb. o hlavním městě Praze, musí být projednán zastupitelstvem územního celku nejpozději do 30. června příslušného roku.

Podle zákona č. 420/2004 Sb. může přezkoumání hospodaření obce nebo dobrovolných svazků obcí vykonat krajský úřad nebo auditor (na základě zákona č. 93/2009 Sb., o auditorech).

Ministerstvo financí metodicky řídí a usměrňuje výkon přezkoumávání hospodaření územních celků. Do jeho kompetence náleží výlučně přezkoumání hospodaření krajů, Regionálních rad regionů soudržnosti, a případně hlavního města Prahy, pokud o to požádá.

Dozory nad přezkoumáním hospodaření obcí, dobrovolných svazků obcí, městských částí hlavního města Prahy, podle ustanovení § 20 zákona č. 420/2004 Sb., jsou specifickou následnou kontrolní činností. Předmětem dozorové činnosti není hospodaření obcí, ale naplňování kritérií přezkoumávání přezkoumávacími subjekty, tj. krajskými úřady a auditory. Dozor se vykonává pouze nad skončeným přezkoumáním hospodaření. V žádném případě se nejedná o další ověřování hospodaření obce, které již bylo uzavřeno projednáním závěrečného účtu obce zastupitelstvem. Při dozorech se výlučně kontroluje činnost krajských úřadů, Magistrátu hl. m. Prahy a auditorů (auditorských společností). Ověřuje se při nich, zda přezkoumání bylo vykonáno v souladu s příslušnými právními předpisy. Kontroluje se, zda přezkoumávací při výběrovém způsobu šetření přezkoumal především vymezený rozsah předmětu přezkoumání (§ 2 zákona č. 420/2004 Sb.), a to podle hledisek přezkoumání (§ 3 zákona č. 420/2004 Sb.), a dále zda zpráva o výsledku přezkoumání hospodaření odpovídá ustanovení § 10 zákona č. 420/2004 Sb.

2 Orgány provádějící dozor nad přezkoumáním hospodaření.

Ministerstvu financí (§ 20 zákona č. 420/2004 Sb.) je uloženo vykonávat dozor nad přezkoumáním hospodaření územních samosprávných celků a dobrovolných svazků obcí.

Z pověření Ministerstva financí, v souladu s ustanovením § 2 zákona č. 531/1990 Sb., o územních finančních orgánech, ve znění pozdějších předpisů, mohou vykonávat dozorovou činnost také územní finanční orgány.

3 Povinnosti dozorujícího orgánu a orgánu územního celku

3.1 Vybrané povinnosti kontrolorů, uskutečňujících dozor nad výkonem přezkoumání hospodaření

- oznámit představiteli územního celku, uvedenému v § 11 zákona č. 420/2000 Sb., nebo osobě jím pověřené, zahájení dozoru nad přezkoumáním hospodaření a prokázat se při něm písemným pověřením a služebním průkazem,
- postupovat tak, aby při dozoru byl zjištěn skutečný stav věci. Na základě dokumentů (např. smlouvy o přezkoumání hospodaření, zápisů z dílčích přezkoumání, zprávy o výsledku přezkoumání hospodaření) porovnat skutečnosti uvedené přezkoumávajícím orgánem s doklady a jinými písemnostmi o finančním hospodaření a o hospodaření a nakládání s hmotným i s nehmotným majetkem územního celku; zajistit, aby na základě úplných a pravdivých informací při výběrovém způsobu šetření byly použity metody zabezpečující reprezentativnost daného výběru,
- šetřit práva a právem chráněné zájmy územního celku, jeho zaměstnanců a členů jeho volených orgánů,
- zachovávat mlčenlivost o všech skutečnostech, o kterých se dozvěděli při dozoru, pokud nejde o soudní řízení, nebo pokud příslušného kontrolora nezbaví povinnosti mlčenlivosti ten, v jehož zájmu kontrolor tuto povinnost má; jde-li o veřejný zájem, může kontrolora zbavit mlčenlivosti příslušný vedoucí státní zaměstnanec, zařazený v Ministerstvu financí, je-li dozorujícím orgánem Ministerstvo financí, případně vedoucí státní zaměstnanec zařazený v GFŘ, pokud dozorovou činnost vykonávají z pověření Ministerstva financí územní finanční orgány,
- písemně potvrdit převzetí kopií nebo originálů písemností a jiných nosičů dat, které byly od územního celku vyžádány; v případě převzetí originálních písemností a záznamů ponechat územnímu celku jejich kopie,
- zajistit řádnou ochranu převzatých originálních písemností a dalších nosičů dat proti jejich ztrátě, zničení, poškození nebo zneužití,
- vrátit neprodleně územnímu celku převzaté originály písemností a jiných nosičů dat, případně kopie dalších písemností a nosičů dat, pominou-li důvody, pro které byly vyžádány,
- zaznamenat poznatky a zjištění z dozoru nad přezkoumáním hospodaření do informačního systému modul plánování a přezkoumání,
- vést o průběhu dozoru spisovou dokumentaci,
- vyhotovit a předat statutárnímu zástupci územního celku Záznam o ukončení dozoru na místě; tj. doklad obsahující základní údaje o uskutečněném dozoru, zejména: složení dozorové skupiny, termín provedení dozoru, dozorované období, kontrolovaný subjekt přezkoumávající (krajský úřad, Magistrát hl. m. Prahy, auditor/auditorská společnost).

3.2 Povinnosti územního celku

Při provádění dozoru poskytne kontrolujícím obdobnou součinnost jako při výkonu kontroly samostatné působnosti, která je uložena obcím v ustanovení § 129a odst. 2 zákona č. 128/2000 Sb., o obcích (obecní zřízení), ve znění pozdějších předpisů, městským částem hl. m. Prahy v ustanovení § 114 odst. 9 zákona č. 131/2000 Sb., o hlavním městě Praze, ve znění pozdějších předpisů a to přiměřeně v rozsahu ustanovení § 6 a § 7 zákona č. 420/2004 Sb., tzn.:

- umožnit kontrolorům vstupovat do objektů, na pozemky a do jiných prostor, pokud souvisejí s předmětem dozoru,
- poskytnout kontrolorům materiální a technické zabezpečení k vykonání dozoru v nezbytném rozsahu, který odpovídá jeho technickému vybavení,
- zajistit součinnost svých zaměstnanců, případně členů volených orgánů územního celku, jejichž účast je při dozoru nutná,
- zdržet se jednání, které by mohlo vést ke zmaření účelu dozoru státu nad přezkoumáním hospodaření,
- poskytnout kontrolorům informace, písemnosti a další nosiče dat v souladu s ustanovením § 6 odst. 2 písm. c), d), e) a f) zákona č. 420/2000 Sb.

4 Vlastní průběh a postupy aplikované při dozoru

Dozory jsou především zaměřeny na kontrolu provedení přezkoumání hospodaření, které u územně samosprávných celků a dobrovolných svazků obcí vykonal buď krajský úřad, nebo auditor (auditorská společnost). Magistrát hlavního města Prahy provádí toto přezkoumání u městských částí. Auditoři (auditorské společnosti) vykonávají tuto činnost na základě smluvního vztahu s územními celky, dobrovolnými svazky obcí a městskými částmi hlavního města Prahy.

Při provádění dozorů jsou převážně využívány obdobné kontrolní postupy jako při vlastním přezkoumávání hospodaření. Ověřují se informace uvedené přezkoumávajícím orgánem ve Zprávě o výsledku přezkoumání hospodaření územního celku za příslušný rok, v originálních dokladech a písemnostech a na nosičích dat. Navíc dozoruující osoby požadují informace o přijetí opatření k nápravě chyb a nedostatků a jejich splnění. V případech, že přezkoumání územního celku vykonal auditor (auditorská společnost) požaduje dozoruující orgán rovněž příslušné smlouvy.

Působení auditora i krajského úřadu v rámci zákona č. 420/2004 Sb., je omezeno pouze na kontrolní činnost bez možnosti zásahu do samostatné působnosti obce. Tento princip je obcím zaručen Ústavou ČR.

5 Výstup

Při ukončení dozorové činnosti je statutární zástupce územního celku vedoucím dozorové skupiny informován o zjištěních vyplývajících z dozoru.

Poznatky získané při dozorech nad přezkoumáním hospodaření územních celků jsou Ministerstvem financí projednávány s krajskými úřady, Magistrátem hlavního města Prahy a Komorou auditorů ČR, s cílem zkvalitnění a sjednocení metodiky při přezkoumávání hospodaření v následujících letech.